

צעדת 4 הימים

אל"ם ש. אמר

פעם בארץ; מפעל, בו מספר המשתתפים גדול יותר ממספר הצופים (להוציא את גמר הצעדה בירושלים).

גולת הכותרת של צעדת ארבעת הימים היא העליה לרגל לירושלים. יומיים מתוך ארבעת הימים מוקדשים לה. חידוש מסורת העליה ברגל, ואפילו פעם אחת בשנה, דיו לשמש תוכן לצעדה זו ולצעדות שלאחריה.

מועד הצעדה קרוב לחג הפסח — חג האביב. זוהי תקופת השנה בה מתגלית הארץ בכל יופיה הפורח והמלבלב. גם המועד תורם הרבה למצב הרוח המרומם, לחווית הצעדה ואהבת הארץ על הריה, שביליה וישוביה.

מטעמים אלה חשובה צעדת ארבעת הימים, וחשוב כי מפעל זה יקיף מדי שנה בשנה יותר ויותר משתתפים; כי שכבות רבות ומגוונות יותר של בני-הישוב ישתתפו בצעדה ויהיו שותפים לחוויות הקשורות בה. אין לי ספק כי החיוב שבצעדות רב, ועולה על הקשיים והשקעת המאמצים והאמצעים שמפעל מסוג זה מחייב.

למטה האחראי על הצעדה משימה נכבדה, שהיא אולי אחת הגדולות במשימות הארגון הצבוריות. אין הצעדה מפעל-שיא חולף, בן יום, אלא תהליך המתמשך לאורך ארבעה ימים ואשר מספר הנושאים והפרטים הקשורים בו שיש להקדיש להם תשומת לב — הוא עצום. צריך לדאוג לקבלה, לרישום, לשיכון, לכלכלה ולצרכים אחרים של אלפי בוגרים ונוער במשך ארבעת ימי הצעדה. על המטה המארגן לדאוג לדברים נוספים רבים: למסלולי הצעידה, למצבם של המסלולים, לסיור מונם והכשרתם, לחניונים ולכיבוד, ל"תיקוני-רגליים" ונעלים במחנות ובדרכים, לטיפול רפואי בעת הצורך, לכיסוי בשעת גשם ולמים ביום חמסין. על המטה לארגן את סיום הצעדה בירושלים, להבטיח שהתעודות והעיתונים לצועדים יוענקו בזמנם; להבטיח צירי תנועה לרכב שלא יפריע לצועדים — הכונה ושיטור מוגבר להכונת הצועדים בחצית עורקית-חבורה ראשיים, לקיום שיגרת-מחנה במקומות הריכוז של אלפי צועדים, להקמת "מרכזים מסחריים", במות בדור, תחנות עזרה-ראשונה וערים ארעיות עם שרותים "מוניציפליים", לארח אורחי חו"ל, לקיים מערכות-קשר לשליטה על הנעשה במחנות ובצירי התנועה, ועוד. מפעל בהיקף מעין זה מחייב טיפול בהרבה פרטים קטנים וגדולים.

על אף המאמץ והאמצעים הרבים המושקעים במפעל, כדאי להמשיך בו ולעודד השתתפות רבה יותר של נוער ומבוגרים. במידה שימצא בעתיד גוף אזורי המסוגל לשאת בעול מפעל כזה, נראה לי כי רצוי שהוא אמנם ירתם לפעולת ארגון הצעדה. יתכן ואז יחייב המפעל מבנה ארגוני שונה אשר יושתת על עיר "מארחת" שתהיה מרכז הצעדה או "עיר הצעדה", אשר ממנה יעלו לירושלים.

ב-5 באפריל 1965 תיפתח צעדת ארבעת הימים הי"א במספר מאחרינו עשר צעדות, בן נרכש נסיון רב; והצעדה הפכה כבר למסורת, העתידה לחדש מנהג העליה ברגל לירושלים.

עומדים אנו בגמר העשור הראשון של צעדת ארבעת הימים ובפתחו של העשור השני. צעדות העבר קבעו דפוסים קבועים — אשר יהיו נחלת הצעדות בעתיד.

מן הדין שנערוך חשבון נפש ונהרהר בצעדה ובמקומה בנוף הישראלי; נהרהר במטרת הצעדה, אופיה וארגונה — כי יש ועולים ספקות אם ההשקעה מוצדקת, אם המאמץ הארגוני כדאי.

אין ספק כי לנו, כצבא, ענין רב בהצעדת קהל רבבות — בוגרים ונוער — ב"שבילי הארץ". אין הצעדה רק מאמץ חד-פעמי לארבעה ימים. גם הכנותיהם של רבבות אורחים לקראת הצעדה, הנערכות לרוב בשעות אחה"צ ובשבתות, תורמות לכושר ולבריאות האדם. צעדת ארבעת הימים הביאה ל"לידתן" של צעדות נוספות, המשמשות גם הכנה לצעדה הגדולה: צעדת מודיעין, צעדת הכנרת, צעדת הגליל העליון, צעדת הנגב וצעדת עמק יזרעאל. "צעדות משנה" אלו מאורגנות על-ידי אגודות ספורט ומועצות מקומיות ומצעידות עם רב. יוצא, איפוא, שצעדת ארבעת הימים גוררת בעקבותיה המון-עם לתקופה ארוכה יחסית של צעדות-זוטא בדרכי הארץ.

לא רק מפעל-ספורטיבי או מפעל-כושר היא צעדת ארבעת הימים, אלא גם "פסטיבל" חברתי-עממי המקיף שכבות רחבות ביותר של העם: פקידים, חקלאים, אנשי משקים, נוער, תלמידים, צבא ועוד. זהו מפעל שמשתתפים בו, מבחינה חברתית, לא רק הצועדים אלא גם הישובים שבצדי מסלוד הצעדה; מהם ישובים ותיקים ומושרשים בארץ ומהם ישובי עולים חדשים. השתתפות זו אינה מצטמצמת רק בהתכוננות מן הצד — תרומתם לצעדה היא רבה בקבלות הפנים ובסיוע הניתן לצועדים. ישובים אלה יוצאים מאלמוניותם אחת לשנה, בצעדת ארבעת הימים.

גם הססגוניות בהופעת הצועדים, ההומור המתפתח בצעדה, העזרה ההדדית בין הצועדים, ההכריות והמאורעות החברתיים, תורמים לא מעט לחברה הישראלית. לעתים קרובות נפגשים אנשים מחוגים שונים, במקרה או שלא במקרה, כשהגורם היחיד המקשר אותם הם ימי הצעדה המשותפת בשבילי הארץ, החוויה המשותפת של הסתכלות בנוף, גמיעת מרחקים או סבל מיבלות. וכי יש מפעל אחר או צבור אחר היכול לרכז, ואפילו לתקופה קצרה, חוג כה רב ומגוון של תושבי הארץ בחוויה משותפת? ואם ספורט היא צעדת ארבעת הימים, הרי היא המפעל הספורטיבי הגדול ביותר שקם אי-